

DRUŠTVO ASOCIACIJA

—društvo nevladnih organizacij in
posameznikov na področju kulture

PISARNA

Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ

Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244

+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si

www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA

38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA

1768875

TRR

SI56 61000 0014575 664

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije

Maistrova ulica 10
1000 Ljubljana

Vlada Republike Slovenije

Gregorčičeva 20–25
1000 Ljubljana

Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

Mestni trg 4
1000 Ljubljana

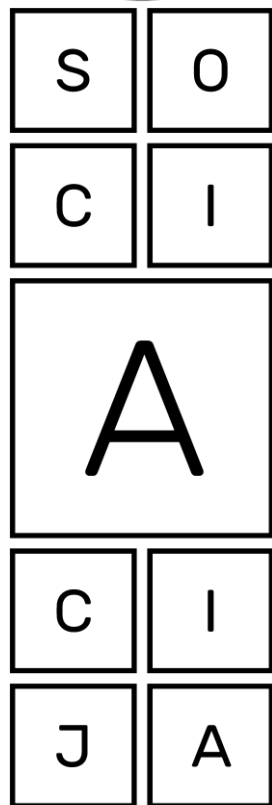
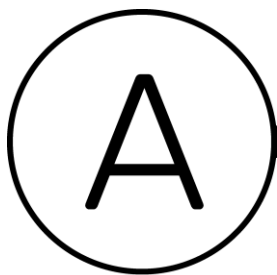
Ljubljana, 26. september 2026

Poziv k umiku in popravku predloga uredbe o dnevnem bolniškem nadomestilu za samostojne delavce v kulturi ter k takojšnjemu odločanju o vloženih vlogah

Spoštovani,

Vlada Republike Slovenije je 23. septembra 2026 med gradivi v obravnavi objavila Predlog uredbe o določitvi višine dnevnega bolniškega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni ali poškodbe za samostojne delavce v kulturi za polni delovni čas, EVA 2026–3340–0017.

V Asociaciji pozdravljamo, da sta Ministrstvo za kulturo in Vlada Republike Slovenije po večmesečni zamudi pristopila k določitvi višine dnevnega bolniškega nadomestila za leto 2026. Hkrati opozarjamo, da predlagana ureditev v objavljeni obliki ne sledi zakonskemu merilu iz tretjega odstavka 82.a člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in bi samostojnim delavcem v kulturi zagotavljala bistveno nižje nadomestilo od nadomestila, ki ga za bolniško odsotnost prejme primerljiv zaposleni. Predlagana ureditev po naši oceni odpira tudi resen ustavnopravni pomislek z vidika načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Čeprav ZUJIK kot zakonsko merilo izrecno določa nadomestilo primerljivega zaposlenega, predlog uredbe za samostojne delavce v kulturi vzpostavlja manj ugodno

obravnavo, ne da bi bil za takšno razlikovanje izkazan razumen in stvaren razlog, povezan s predmetom urejanja.

Vlada bi morala višino nadomestila za obdobje od 1. aprila 2026 do 31. marca 2027 določiti najpozneje do 31. marca 2026. Zaradi zamude pri izpolnitvi te zakonske obveznosti je nastala pravna negotovost, posledice pa nosijo samostojni delavci v kulturi, ki pravico uveljavljajo prav v času daljše bolezni ali poškodbe in s tem povezane izgube dohodka.

Asociacija je doslej nudila pravno podporo pri vložitvi najmanj treh tožb v upravnem sporu zoper odločbe Ministrstva za kulturo o odmeri dnevnega bolniškega nadomestila, ker ocenjujemo, da je ministrstvo nadomestilo odmerilo ob napačni uporabi materialnega prava in v prenizkem znesku. Iz dokumentacije, s katero razpolagamo, izhaja utemeljen sum, da sporna metodologija ni bila uporabljena le v posameznem primeru, temveč v večjem številu postopkov. Na zamudo pri sprejetju uredbe, vprašljivo pravno podlago že izdanih odločb ter potrebo po odpravi posledic za prizadete upravičence smo Ministrstvo za kulturo in Vlado Republike Slovenije pisno opozorili že 30. julija 2026.¹

Predlog nove uredbe odpravlja uporabo zneska iz uredbe za leto 2025, ne odpravlja pa temeljnega problema prenizke odmere. Uvaja namreč novo metodologijo, ki je po naši oceni prav tako neskladna z zakonskim merilom.

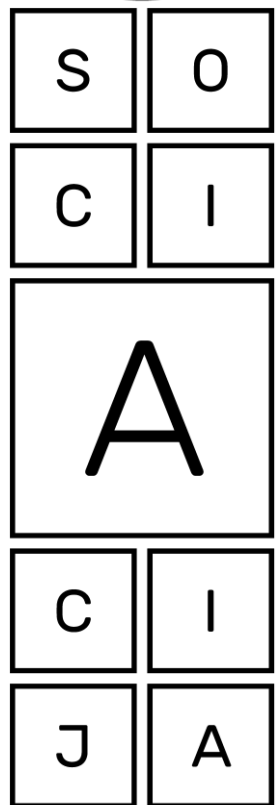
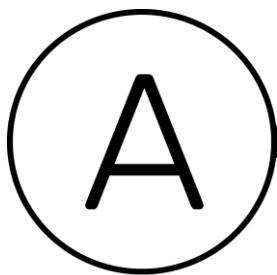
ZUJIK določa nadomestilo za delovne, ne koledarske dni

Tretji odstavek 82.a člena ZUJIK² določa, da samostojni delavec v kulturi za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni ali poškodbe, ki traja najmanj 31 povezanih dni, prejme dnevno bolniško nadomestilo za delovne dni do vključno 30. delovnega dne zadržanosti. Ista določba zahteva, da je višina dnevnega bolniškega nadomestila enaka višini dnevnega nadomestila, ki ga za bolniško odsotnost prejmejo zaposleni s povprečno mesečno plačo v preteklem letu.

¹ Društvo Asociacija, *Poziv Ministrstvu za kulturo in Vladi Republike Slovenije k zagotovitvi pravne varnosti samostojnih delavcev v kulturi pri odmeri bolniških nadomestil*, 30. julij 2026.

https://www.asociacija.si/si/wp-content/uploads/2026/07/Asociacija_Poziv_k_sprejemu_Uredbe_bolniska_nadomestila_F.pdf

² Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, tretji odstavek 82.a člena; besedilo določbe je bilo sprejeto z 39. členom ZUJIK-I, Uradni list RS, št. 77/25.
<https://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3370>

Zakonsko merilo ima zato dva neločljiva elementa: nadomestilo se priznava za delovne dni, njegova višina pa mora biti primerljiva z dnevnim nadomestilom zaposlenega.

Predlog uredbe tega merila ne izvede pravilno. Povprečno mesečno bruto plačo za leto 2025 v višini 2.536,03 evra deli s 30 koledarskimi dnevi, nato pa tako dobljeni znesek zmanjšuje glede na odstotek nadomestila.³ Takšno deljenje bi bilo smiselno le, če bi se dnevno nadomestilo izplačevalo za vse koledarske dni. ZUJIK pa izplačilo izrecno omejuje na delovne dni.

Posledica je notranje neskladna ureditev: mesečna plača se najprej razdeli na 30 koledarskih delov, nato pa se ti deli izplačujejo samo za delovne dni. Na ta način upravičenec v enem mesecu bolniške odsotnosti ne prejme 80 oziroma 100 odstotkov primerljive mesečne plače, temveč bistveno manj.

Pri bolezni bi 30 dnevnih nadomestil po predlagani postavki 67,63 evra skupaj znašalo 2.028,90 evra. To je približno 80 odstotkov ene povprečne mesečne bruto plače, čeprav 30 delovnih dni praviloma obsega približno mesec in pol. Predlog tako eno mesečno nadomestilo razporedi na 30 delovnih dni namesto na povprečno mesečno delovno obveznost.

Zaposlenim se nadomestilo obračunava za delovne ure

Deveti odstavek 137. člena Zakona o delovnih razmerjih določa, da delodajalec delavcu izplača nadomestilo plače za tiste dneve in za toliko ur, kolikor znaša delovna obveznost delavca na dan, ko zaradi upravičenih razlogov ne dela.⁴ Enako izhaja iz Pravilnika o uveljavljanju izplačila nadomestila plače iz obveznega zdravstvenega zavarovanja na zahtevo delodajalca.⁵ Pri dejanskem obračunu se nadomestilo izračuna s pomočjo dejanskih určasne zadržanosti od dela in dejanske mesečne delovne obveznosti. Pri fiksnem obračunu se

³ Predlog uredbe o določitvi višine dnevnega bolniškega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni ali poškodbe za samostojne delavce v kulturi za polni delovni čas, EVA 2026-3340-0017, in spremno gradivo, objavljeno 23. septembra 2026.

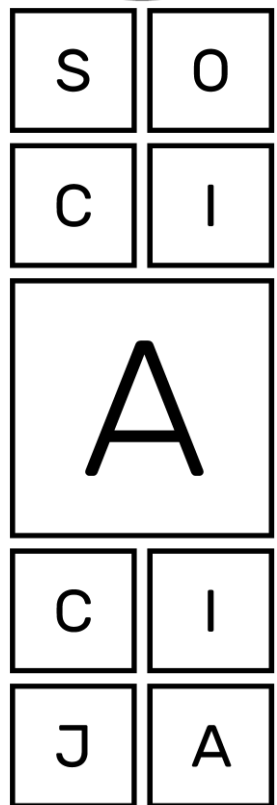
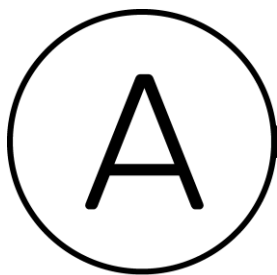
<https://www.gov.si/drzavni-organi/vlada/seje-vlade/gradiva-v-obravnavi/show/14287/>

⁴ Zakon o delovnih razmerjih, osmi in deveti odstavek 137. člena.

<https://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAK05944>

⁵ Pravilnik o uveljavljanju izplačila nadomestila plače iz obveznega zdravstvenega zavarovanja na zahtevo delodajalca, zlasti 23., 24., 25., 26. in 32. člen.

<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV14928>

uporabijo normirane ure, ki prav tako izhajajo iz dejanskih ur zadržanosti in povprečne mesečne delovne obveznosti. Bruto nadomestilo se nato izračuna kot zmnožek urne osnove in števila ur zadržanosti od dela.

Veljavna pravila torej ne podpirajo deljenja mesečne plače s 30 koledarskimi dnevi. Primerjava, ki jo zahteva ZUJIK, mora izhajati iz urne vrednosti in delovne obveznosti primerljivega zaposlenega.

Posledice različnih metod je mogoče ponazoriti na primeru 30 delovnih dni zadržanosti, od katerih jih 17 pade v mesec s fondom 168 ur, 13 pa v mesec s fondom 176 ur. Ob povprečni mesečni bruto plači 2.536,03 evra in 80-odstotnem nadomestilu, če urno postavko zaokrožujemo na dva centa, znaša izračun:

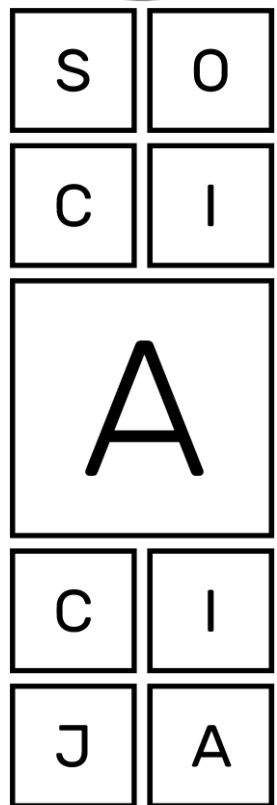
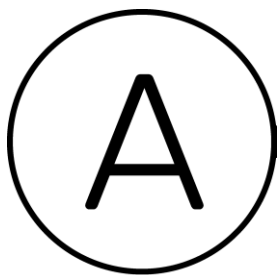
- prvi mesec: $2.536,03 / 168 \text{ ur} \times 80 \% \times 136 \text{ ur odsotnosti} = 1.642,88$ evra;
- drugi mesec: $2.536,03 / 176 \text{ ur} \times 80 \% \times 104 \text{ ure odsotnosti} = 1.199,12$ evra;
- skupaj za 30 delovnih dni: 2.842,00 evra.

Po predlogu uredbe bi nadomestilo za istih 30 delovnih dni znašalo 2.028,90 evra oziroma 813,10 evra manj. Predlagani znesek je tako približno 28,6 odstotka nižji od nadomestila, izračunanega po dejanskem mesečnem fondu ur.

Gre za ponazoritveni izračun po metodologiji, po kateri se nadomestilo zaposlenemu obračuna glede na urno osnovo in število ur zadržanosti od dela. Njegov namen ni določiti edine dopustne standardizacijske metode, temveč pokazati, da deljenje mesečne plače s 30 koledarskimi dnevi ne zagotavlja zakonsko zahtevane primerljivosti z zaposlenimi.

Ker mora uredba določiti enotno dnevno postavko za celotno obdobje, je razumljivo, da mora Vlada dejanske mesečne fonde ur nadomestiti z ustrezno standardizirano vrednostjo. Predlagatelj mora uporabljeno standardizacijsko metodo jasno navesti, strokovno utemeljiti in preveriti, ali njen rezultat ustreza dnevni nadomestilu primerljivega zaposlenega.

Ena od možnih kontrolnih vrednosti je povprečna mesečna delovna obveznost 174 ur, izračunana iz povprečne tedenske delovne obveznosti 40 ur in povprečnega števila tednov v mesecu. Njeno ustreznost za standardizacijo dnevnega nadomestila naj predlagatelj preveri tudi glede na pravila obračuna plač in nadomestil. Ob njeni uporabi bi dnevna postavka znašala:

- $2.536,03 / 174 \times 8 = 116,60$ evra pri 100-odstotnem nadomestilu;
- $2.536,03 / 174 \times 8 \times 80 \% = 93,28$ evra pri 80-odstotnem nadomestilu.

Uporaba 174 ur v ZUJIK ni izrecno predpisana, zato je ne predstavljamo kot edino dopustno rešitev. Pokaže pa velikost odstopanja v predlogu uredbe. Nobena metoda, ki naj bi zagotavljala primerljivost z zaposlenimi, ne more mesečne plače najprej deliti s 30 koledarskimi dnevi, nato pa tako dobljeno postavko izplačevati samo za delovne dni.

Povprečna mesečna bruto plača je pravilno ugotovljena, napačen pa je njen preračun

Statistični urad Republike Slovenije je objavil, da je povprečna mesečna bruto plača za leto 2025 znašala 2.536,03 evra.⁶ Ta podatek je v predlogu uredbe uporabljen pravilno in ustreza osnovi, na katero napotuje 82.a člen ZUJIK.

Napaka zato ni v izbiri statističnega podatka, temveč v njegovi pretvorbi v dnevno nadomestilo. Mesečne plače ni mogoče pretvoriti v vrednost delovnega dne z deljenjem s koledarskimi dnevi, če se pravica priznava le za delovne dni in če se zaposlenim nadomestilo obračunava glede na njihovo delovno obveznost.

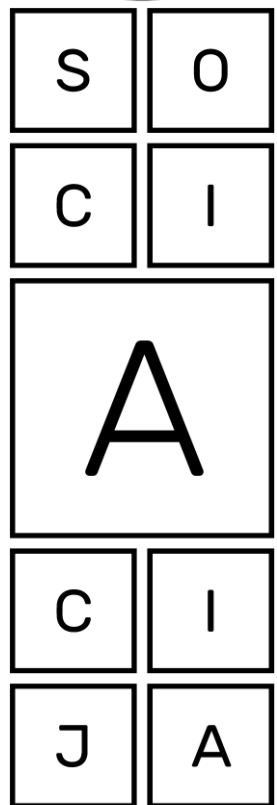
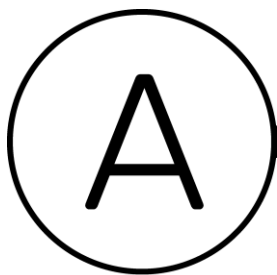
Predlagatelj bi moral ob popravku metodologije pripraviti tudi prikaz preizkusa izračuna. Ta naj za več reprezentativnih mesecev primerja:

- nadomestilo zaposlenega s povprečno mesečno plačo;
- nadomestilo, izračunano po dejanskem mesečnem fondu ur;
- nadomestilo, izračunano po izbrani standardizirani dnevni postavki;
- skupni znesek nadomestila za 30 delovnih dni.

Tak prikaz bi omogočil preveritev, ali uredba dejansko izpolnjuje zakonsko zahtevo po enakosti z dnevnim nadomestilom zaposlenega, in bi preprečil, da se metodološka napaka prikrije v navidezno pravilnem aritmetičnem izračunu.

Predlog neutemeljeno različno obravnava samostojne delavce in primerljive zaposlene

⁶ Statistični urad Republike Slovenije, Plače zaposlenih pri pravnih osebah, podrobni podatki, december 2025 in leto 2025, končni podatki, 20. februar 2026. <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/14184>

Predlog uredbe za bolezen določa 80 odstotkov osnove, za poškodbo zunaj dela pa 70 odstotkov. Pri tem se sklicuje na 31. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.⁷

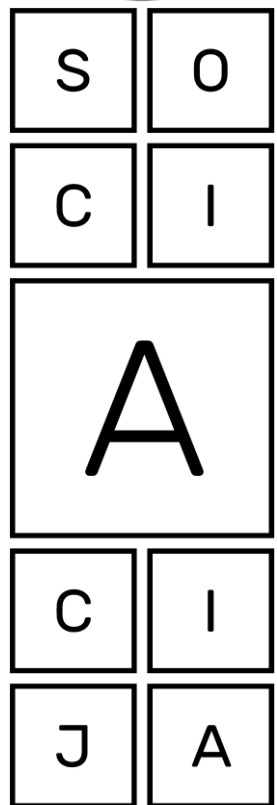
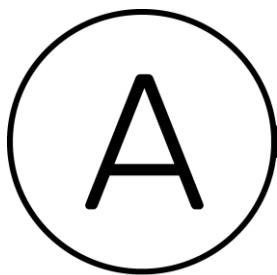
Vendar ZUJIK ureja nadomestilo za delovne dni do vključno 30. delovnega dne zadržanosti. V primerljivem položaju zaposlenega nadomestilo v tem obdobju praviloma bremeni delodajalca. Osmi odstavek 137. člena ZDR-1 določa, da v primeru bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, nadomestilo znaša 80 odstotkov plače delavca v preteklem mesecu za polni delovni čas.⁸

S tem ne trdimo, da je Ministrstvo za kulturo delodajalec samostojnega delavca ali da na podlagi ZDR-1 vstopa v položaj njegovega delodajalca. Samostojni delavec delo opravlja zunaj delovnega razmerja in v prvih 30 delovnih dneh začasne nezmožnosti za delo sam nosi izpad dohodka ter druge stroške svoje dejavnosti. ZUJIK je zato vzpostavil posebno javnopravno pravico, financirano iz državnega proračuna, ki funkcionalno zapolnjuje prav to vrzel v socialni varnosti: samostojnemu delavcu za obdobje, za katero ima primerljivi zaposleni zagotovljeno nadomestilo v breme delodajalca, zagotavlja dohodkovno varstvo po merilu nadomestila primerljivega zaposlenega. Ne gre torej za prenos statusa ali vseh obveznosti delodajalca na ministrstvo, temveč za zakonsko določeno izravnavo bistveno različnega socialnega položaja obeh skupin.

Predlog uredbe odstotkov kljub temu ne določa iz pravne ureditve, ki velja za primerljivega zaposlenega v prvih 30 delovnih dneh, temveč iz ureditve nadomestil v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki praviloma nastopi šele od 31. delovnega dne. Takšna zamenjava pravnega režima ni skladna z zakonsko določeno primerjavo: odločilno ni, po kakšni stopnji bi samostojni delavec prejemal nadomestilo iz obveznega zdravstvenega zavarovanja po izteku prvih 30 delovnih dni, temveč kakšno nadomestilo v istem obdobju prejema primerljivi zaposleni. Ker 82.a člen ZUJIK kot merilo določa nadomestilo primerljivega zaposlenega, bi morala uredba tudi za poškodbo zunaj dela uporabiti 80-odstotno stopnjo iz osmega odstavka 137. člena ZDR-1. Namreč, če je zakonsko merilo nadomestilo zaposlenega za

⁷ Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, 31. člen, zlasti tretji in četrti odstavek. Tretji odstavek med drugim določa 90 odstotkov osnove pri bolezni in 80 odstotkov pri poškodbi zunaj dela, četrti odstavek pa za prvih 90 dni ta deleža znižuje na 80 oziroma 70 odstotkov. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAK0213>

⁸ ZDR-1, 137. člen, zlasti osmi in deveti odstavek; ter ZZSZ, *Pogoji, ki jih je potrebno izpolnjevati*, kjer je navedeno, da pri bolezni in poškodbi zunaj dela prvih 30 delovnih dni nadomestilo bremeni delodajalca oziroma samostojnega zavezanca. <https://zavarovanec.zzs.si/denarna-nadomestila/nadomestilo-place-med-zacasno-zadrzanostjo-od-dela/pogoji-ki-jih-je-potrebno-izpolnjevati/>

primerljivo obdobje, ni podlage, da bi se pri poškodbi zunaj dela uporabila 70-odstotna stopnja, ki velja v drugem pravnem položaju. Za bolezen in poškodbo zunaj dela bi bilo treba določiti enako 80-odstotno postavko, za poklicno bolezen in poškodbo pri delu pa 100-odstotno postavko.

Predlagana ureditev tako odpira tudi resen ustavnopravni pomislek z vidika načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave⁹. ZUJIK je pravico do dnevnega bolniškega nadomestila zasnoval tako, da mora biti njegova višina enaka dnevnu nadomestilu primerljivega zaposlenega. Predlog uredbe pa pri določitvi višine nadomestila od tega zakonskega merila odstopa in za samostojne delavce v kulturi uporablja elemente drugega režima iz 31. člena ZZVZZ. Posledica je, da sta osebi, ki sta v primerljivem obdobju začasno nezmožni za delo zaradi istega razloga, glede višine dohodkovnega varstva obravnavani različno prav zaradi njunega delovnopravnega statusa.

Takšno razlikovanje je z vidika drugega odstavka 14. člena Ustave¹⁰ dopustno le, če zanj obstaja razumen in stvaren razlog, povezan s predmetom urejanja. Predlagatelj takšnega razloga ne pojasni. Nasprotno: sam ZUJIK je kot merilo izrecno določil nadomestilo primerljivega zaposlenega, s čimer je zakonodajalec za to konkretno pravico zahteval primerljiv rezultat. Podzakonski predpis zato ne more vzpostaviti manj ugodnega režima za samostojne delavce v kulturi tako, da zakonsko primerjavo nadomesti z drugim pravnim režimom.

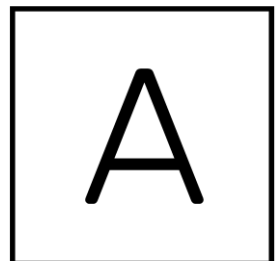
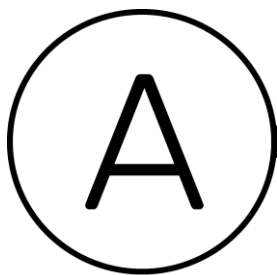
Ocena finančnih posledic temelji na prenizkih dnevni zneskih

Predlagatelj ocenjuje, da bo ob 3.500 dneh bolniške odsotnosti na letni ravni potrebnih približno 240.000 evrov v letu 2026 in 70.000 evrov v prvih treh mesecih leta 2027, skupaj 310.000 evrov. Ker so predlagane dnevne postavke prenizke, je prenizka tudi ocena finančnih posledic. Ob 3.500 dneh in standardizirani 80-odstotni postavki 93,28 evra bi letni strošek, če bi bili vsi dnevi obračunani po 80-odstotni stopnji, znašal najmanj približno 326.480 evrov. Za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. marca 2027 bi ob enakomerni časovni razporeditvi 3.500 dni na leto in isti predpostavki znašal najmanj približno 408.100 evrov.¹¹

⁹ Ustava Republike Slovenije, 14. člen, drugi odstavek: *Vsi so pred zakonom enaki.*

¹⁰ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1181/18 z dne 12. 5. 2022 ter ustaljeno ustavnosodno presojo, po kateri mora za različno obravnavo v bistvenem enakih položajih obstajati razumen razlog, stvarno povezan s predmetom urejanja.

¹¹ Če se predpostavka 3.500 dni na letni ravni sorazmerno prenese na petnajstmesečno obdobje od 1. januarja 2026 do 31. marca 2027, gre za približno 4.375 dni. Ob 80-odstotni postavki 93,28 evra bi ocenjeni

Gre za orientacijski izračun. Za natančno oceno mora predlagatelj razkriti predvideno število dni po posameznih razlogih zadržanosti, delež 80- in 100-odstotnih nadomestil, razporeditev dni med letoma 2026 in 2027 ter uporabljeno metodologijo pretvorbe mesečne plače v dnevno postavko. Brez teh podatkov ocen 240.000, 70.000 in 310.000 evrov ni mogoče neodvisno preveriti.

Predlog uredbe odpira vprašanje prepovedane povratne veljave

Predlog določa, da uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu, uporabljala pa naj bi se tudi za obdobje od 1. januarja do 31. marca 2026; zneski iz 1. člena naj bi veljali za obdobje od 1. aprila 2026 do 31. marca 2027.

Prvi odstavek 155. člena Ustave Republike Slovenije določa, da zakoni, drugi predpisi in splošni akti ne morejo imeti učinka za nazaj. Izjema iz drugega odstavka je določena le za posamezne zakonske določbe, če to zahteva javna korist in če se ne posega v pridobljene pravice. Uredba kot podzakonski predpis takšne izjeme ne more določiti sama.

Ustavno sodišče šteje, da ima predpis praviloma povratne učinke, kadar je začetek njegove uporabe postavljen pred trenutek njegove uveljavitve ali kadar za nazaj posega v že zaključene pravne položaje oziroma pravna dejstva.¹²

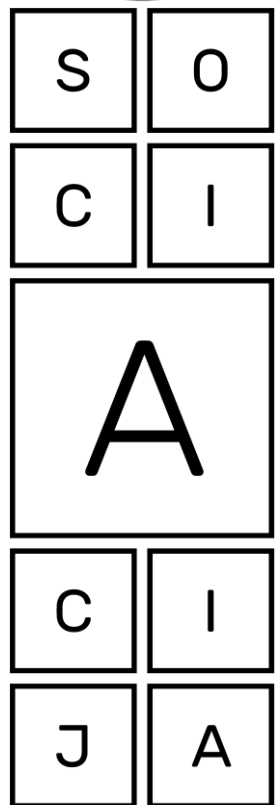
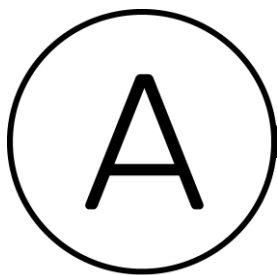
Pojasnilo predlagatelja, da »ne gre za urejanje za nazaj«, zato ne zadostuje. V času pred uveljavitvijo uredbe so bili nekateri postopki že zaključeni, drugi so predmet sodnega varstva, o delu vlog pa ministrstvo še ni odločilo. Naknadno sprejeti podzakonski predpis ne sme za nazaj zmanjšati obsega pravice, ki je bila na podlagi zakona že določljiva, niti vplivati na presojo zakonitosti odločb glede na pravo, veljavno ob njihovi izdaji.

Predlagatelj mora zato ločeno pojasniti posledice uredbe za:

- že izdane in pravnomočne odločbe;
- izdane odločbe, zoper katere še teče rok za pravno varstvo;
- odločbe, ki so predmet upravnega spora;
- vložene vloge, o katerih ministrstvo še ni odločilo.

strošek znašal približno 408.100 evrov.

¹² Ustava Republike Slovenije, 155. člen; odločba Ustavnega sodišča št. U-I-482/22-15 in U-I-14/23-26 z dne 27. novembra 2025, zlasti del obrazložitve o merilih za presojo prave retroaktivnosti.
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ODLU2133>

Pri nobeni od teh skupin posledic zamude Vlade ni dopustno prevaliti na upravičence.

Ministrstvo je začelo zadrževati odločanje o novih vlogah

Asociacija razpolaga s pisnim pojasnilom Ministrstva za kulturo prosilki, ki je vlogo za dnevno bolniško nadomestilo vložila avgusta 2026, da odločba še ni bila izdana, ker ministrstvo čaka na sprejetje nove uredbe. V pojasnilu niso bili navedeni pravna podlaga za zadržanje odločanja, predvideni datum izdaje odločbe ali ukrepi, s katerimi bi ministrstvo preprečilo nadaljnje odlašanje z izplačilom socialne pravice.

Zakon o splošnem upravnem postopku določa roke, v katerih mora pristojni organ izdati odločbo, če za posamezno področje ni določen drug rok.¹³ Odsotnost podzakonskega predpisa, ki bi moral biti sprejet že do 31. marca 2026, sama po sebi ne more pomeniti časovno neomejenega odloga odločanja. To še posebej velja, ker ZUJIK neposredno določa upravičenje ter vsebinsko merilo za določitev višine nadomestila. Opustitev pravočasnega sprejetja izvedbenega predpisa zato ne more utemeljiti časovno neomejenega odlašanja z odločanjem in prevalitve posledic zamude na upravičence.

Zamuda pri sprejetju uredbe ob tem ne sme povzročiti, da upravičenci več mesecev ostajajo brez odločitve in izplačila. Prav tako čakanje na uredbo ne sme omogočiti, da bi bila pozneje sprejeta, za upravičence manj ugodna metodologija uporabljena za odmero nadomestil za zadržanosti od dela, ki so nastopile pred njeno uveljavitvijo.

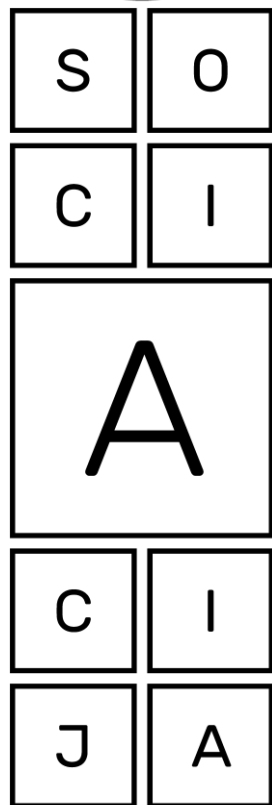
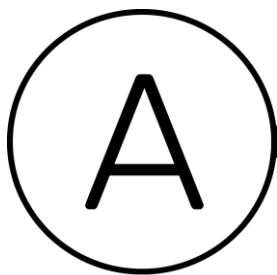
Ministrstvo zato pozivamo, naj pojasni pravno podlago za zadržanje odločanja, število nerešenih vlog in datum najstarejše nerešene vloge ter naj o popolnih vlogah odloči brez nadaljnjega odlašanja.

Opustitev sodelovanja javnosti ni prepričljivo utemeljena

V predlogu je navedeno, da sodelovanje javnosti ni bilo izvedeno, ker osnovo za določitev višine nadomestila določa ZUJIK in naj javna obravnava zato ne bi bila smiselna.

Toda sporni del predloga ni statistična osnova, temveč metodologija njene pretvorbe v dnevni znesek. Prav ta metodologija neposredno določa dejanski obseg socialne pravice in je že predmet več upravnih

¹³ Zakon o splošnem upravnem postopku, 222. člen.
<https://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1603>

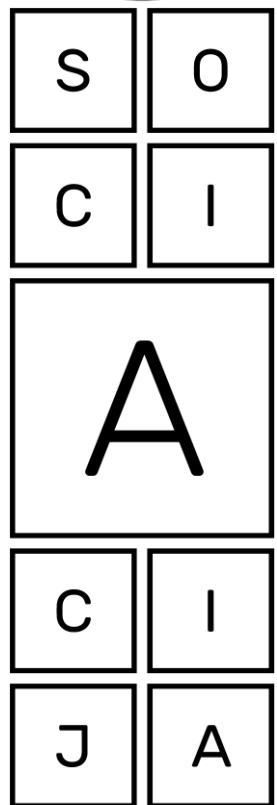
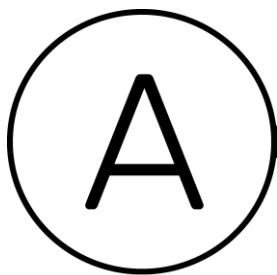
sporov. Razlika med predlaganim zneskom in obračunom po delovnih urah v prikazanem primeru presega 800 evrov.

Ker zakon ne določa delitelja 30 in ker je izbira metode pravno ter finančno bistvena, trditev, da vsebino v celoti določa že zakon, ni utemeljena. Strokovna in javna obravnava bi lahko preprečila prav napako, na katero opozarjamo.

Poziv Asociacije

Ministrstvo za kulturo, Vlado Republike Slovenije in Službo Vlade Republike Slovenije za zakonodajo pozivamo:

1. da se predlog uredbe v objavljeni obliki ne sprejme in se ga vrne v strokovno ter medresorsko uskladitev;
2. da se dnevno nadomestilo izračuna na podlagi delovne obveznosti in delovnih ur primerljivega zaposlenega, ne z deljenjem mesečne plače s 30 koledarskimi dnevi;
3. da se izbrana standardizacijska metoda jasno navede, strokovno in pravno utemelji ter preveri na konkretnih mesečnih obračunih;
4. da se pri določitvi višine dnevnega nadomestila zagotovi zakonsko zahtevana primerljivost s položajem zaposlenega ter odpravi neutemeljeno manj ugodna obravnava samostojnih delavcev v kulturi, skladno z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave Republike Slovenije;
5. da se za bolezen in poškodbo zunaj dela uporabi 80-odstotna, za poklicno bolezen in poškodbo pri delu pa 100-odstotna stopnja;
6. da se ponovno in transparentno izračunajo finančne posledice uredbe;
7. da se pravno ustrezno uredi položaj vseh oseb, pri katerih je zadržanost od dela nastopila oziroma je bila vloga vložena pred uveljavitvijo uredbe, brez nedopustnega poseganja v njihov pravni položaj in že pridobljene pravice;
8. da Vlada in ministrstvo nemudoma odpravita oviro za odločanje s sprejetjem zakonite ureditve, Ministrstvo za kulturo pa nato brez nadaljnjega odlašanja odloči o vseh popolnih vlogah ter pojasni pravno podlago za trenutno zadrževanje postopkov;
9. da ministrstvo sporoči, koliko odločb o dnevnem bolniškem nadomestilu je izdalo v letu 2026, koliko vlog je zavrglo ali zavrnilo, koliko postopkov še ni zaključenih, katere dnevne postavke in metode izračuna je uporabljalo ter od katerega datuma odločanje o vlogah čaka na sprejetje nove uredbe;

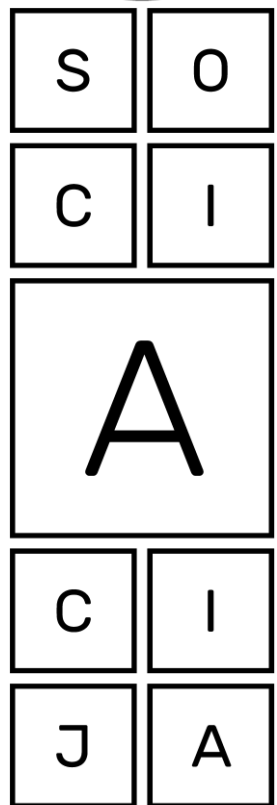
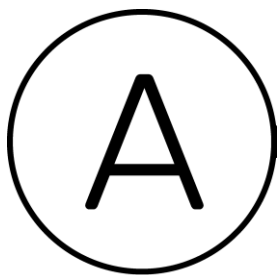
10. da ministrstvo sistemsko preveri vse odločbe, pri katerih je bila uporabljena sporna metodologija, ter pripravi zakonit način odprave ugotovljenih nepravilnosti in izplačila pripadajočih razlik;
11. da ministrstvo upravičence neposredno obvesti o ugotovljenih nepravilnostih, možnostih njihove odprave in rokih za uveljavljanje pravnega varstva;
12. da se pred sprejetjem uredbe zagotovi nujno strokovno usklajevanje z Asociacijo in drugimi predstavniki samostojnih delavcev v kulturi.

Asociacija zaradi varstva prizadetih posameznikov, ki so do bolniškega nadomestila iz krovnega zakona upravičeni zaradi dolgotrajne odsotnosti z dela iz naslova bolezni ali poškodb, v tem dopisu ne razkriva njihovih imen, števil odločb ali druge dokumentacije, ki bi lahko omogočila njihovo identifikacijo. Z dokazili o konkretnih postopkih razpolagamo in jih lahko pristojnim osebam ob predhodnem soglasju prizadetih posameznikov predstavimo na zaupnem strokovnem sestanku oziroma jih prizadeti posamezniki uveljavljajo v postopkih pravnega varstva. To ne zmanjšuje dolžnosti ministrstva, da na podlagi svojih uradnih evidenc samo preveri obseg uporabljene metodologije in število prizadetih upravičencev.

Samostojni delavci v kulturi ne smejo nositi posledic zamude pri pripravi podzakonskega predpisa, napačne upravne prakse ali metodologije, ki zakonsko določeno primerjavo z zaposlenimi nadomešča z deljenjem mesečne plače na koledarske dni. Gre za pravico oseb, ki so bile zaradi bolezni ali poškodbe najmanj 31 povezanih dni nezmožne za delo in so zato že ostale brez pomembnega dela svojega dohodka.

Pri presoji pomena te pravice je treba upoštevati tudi sistemsko slabši dostop samozaposlenih do bolniške odsotnosti. Ker v prvih 30 delovnih dneh sami nosijo izpad dohodka, obvezne prispevke in druge stroške dejavnosti, je bolniška odsotnost zanje pogosto ekonomsko težko izvedljiva. Slovenska empirična raziskava o prezentizmu samozaposlenih¹⁴ ugotavlja, da samozaposleni bistveno redkeje koristijo zlasti krajše bolniške odsotnosti in pogostejše nadaljujejo delo kljub bolezni. Po podatkih, obravnavanih v raziskavi, so samostojni podjetniki leta 2017 v povprečju koristili 9,8 dneva bolniške odsotnosti,

¹⁴ G. Kovačič (ur.), Prezentizem in bolniško nadomestilo samozaposlenih, Znanstvena založba Filozofske fakultete UL, 2020, zlasti str. 63–119 in 143–144. Podatki o 9,8 oziroma 15,1 dneva so izračuni avtorjev na podlagi podatkov NIJZ in ZZS.
<https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/download/235/335/5411?inline=1>

zaposleni pa po izračunu raziskovalcev približno 15,1 dneva. Raziskava je obenem pokazala, da je imelo več kot 60 odstotkov anketiranih prihranke za manj kot mesec življenjskih in poslovnih stroškov, nizki dohodki in pomanjkanje prihrankov pa so bili med glavnimi razlogi za delo v času bolezni.

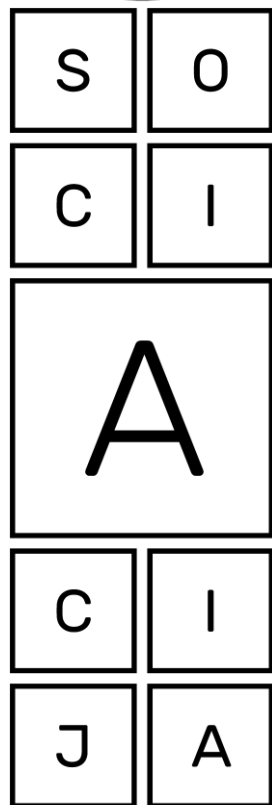
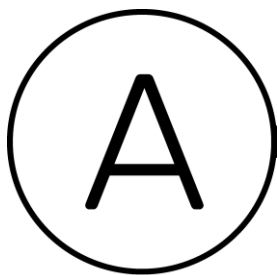
Takšno delo v času bolezni oziroma prezentizem ni zgolj vprašanje trenutnega dohodkovnega položaja. Raziskave ga povezujejo z dolgoročnim poslabševanjem zdravja, zmanjševanjem delovne zmožnosti in produktivnosti ter z večjim tveganjem za kronične zdravstvene težave in izgorelost. V navedeni slovenski raziskavi je 54,1 odstotka anketiranih poročalo o pogostem ali stalnem delu v stanju izčrpanosti, nadaljnjih 34,3 odstotka pa o občasnem delu v takem stanju; več kot polovica je poročala tudi o dolgoročnem vplivu bolezni na zmanjšano produktivnost.¹⁵ Čeprav raziskovalni vzorec ni bil reprezentativen za vse samozaposlene, njegova velikost in nadpovprečna zastopanost oseb iz kulturnih in intelektualnih dejavnosti potrjujeta neposredno relevantnost ugotovitev za obravnavano področje.

Dnevno nadomestilo po ZUJIK po svoji funkciji deluje kot korektiv tega položaja: pri dolgotrajnejši bolezni ali poškodbi naj samostojnemu delavcu naknadno zagotovi dohodkovno varstvo tudi za začetno obdobje odsotnosti, ki ga sicer v celoti nosi sam. Tudi Ministrstvo za kulturo je namen ukrepa javno utemeljevalo z odpravljanjem pre nizkih nadomestil, ki so samozaposlene ob dolgotrajni bolezni potiskala pod prag revščine.¹⁶ Aktualno vodstvo ministrstva je julija 2026 ob ugotovljenem proračunskem primanjkljaju kot največji manko navedlo 3,9 milijona evrov na postavki za samozaposlene v kulturi, zagotavljanje financiranja zakonskih in pogodbenih obveznosti pa navedlo kot razlog za sprejetje izjemnih ukrepov na drugih področjih.¹⁷ Iz pojasnila ministrstva tako izhaja, da je financiranje obveznosti, povezanih s samostojnimi delavci v kulturi, pri razporejanju razpoložljivih sredstev obravnavalo kot prednostno. Metodologija, ki

¹⁵ Prav tam, zlasti str. 116 in 160–165. Monografija povzema tudi ugotovitve medicinske literature, da prezentizem dolgoročno poslabšuje zdravstveno stanje in delovno zmožnost.

¹⁶ Ministrstvo za kulturo, *Višje bolniško nadomestilo za samozaposlene v kulturi tudi v letu 2025*, 20. februar 2025. Ministrstvo je navedlo, da so prenizka nadomestila samozaposlene ob dolgotrajnih boleznih potiskala pod prag revščine. <https://www.gov.si/novice/2025-02-20-visje-bolnisko-nadomestilo-za-samozaposlene-v-kulturi-tudi-v-letu-2025/>

¹⁷ Ministrstvo za kulturo, *Pojasnilo glede začasne prilagoditve postopkov financiranja zaradi priprave rebalansa proračuna*, 8. julij 2026. Ministrstvo je navedlo, da je največji primanjkljaj 3,9 milijona evrov, ugotovilo na postavki za samozaposlene v kulturi ter da zaradi zagotavljanja financiranja zakonskih in pogodbenih obveznosti sprejema izjemne ukrepe na drugih področjih. <https://www.gov.si/novice/2026-07-08-pojasnilo-glede-zacasne-prilagoditve-postopkov-financiranja-zaradi-priprave-rebalansa-proracuna/>

zakonsko določeno primerjavo z zaposlenimi zožuje ali upravičencem zmanjšuje nadomestilo, zato ne posega le v način tehničnega obračuna, temveč slabi socialnovarstveni in javnozdravstveni namen zakonske ureditve.

Asociacija ostaja na voljo za takojšnje strokovno usklajevanje in pričakuje, da predlog uredbe do odprave navedenih nepravilnosti ne bo predložen Vladi Republike Slovenije v sprejetje. Prosimo tudi za pisni odgovor glede predvidenih sprememb predloga, nadaljnjega odločanja o vloženih vlogah ter načina odprave posledic že izdanih odločb.

Ob tem ponovno poudarjamo svoje dolgoletno stališče, da bi morali biti samostojni delavci v kulturi do bolniškega nadomestila upravičeni najmanj od tretjega delovnega dne bolniške odsotnosti dalje.¹⁸

Za dodatna pojasnila in informacije ostajamo na voljo.

S spoštovanjem,

Društvo Asociacija

¹⁸ Društvo Asociacija, *Odziv na Uredbo o določitvi višine dnevnega nadomestila za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni za samozaposlene v kulturi za polni delovni čas za leto 2023*, 22. februar 2023, str. 3; glej tudi *Sprejeta dolgo pričakovana sprememba krovnega zakona na področju kulture! (ZUJIK-I)*, 30. september 2025, ter *Asociacija o statusu umetnika in umetnosti pri nas*, 29. maj 2026. https://www.asociacija.si/si/wp-content/uploads/2023/02/Nadomestilo_bolnis%CC%8Cka_odziv_F-1.pdf; <https://www.asociacija.si/si/2025/09/30/sprejta-dolgo-pricakovana-sprememba-krovnega-zakona-na-podrocju-kulture-zujik-i/>; <https://www.asociacija.si/si/2026/05/29/asociacija-o-statusu-umetnika-in-umetnosti-pri-nas/>

Asociacija je v vseh treh dokumentih zahtevala ureditev nadomestila najmanj od tretjega dne bolniške odsotnosti dalje.